

Falzifikace POR

www.nepovolenepripravky.cz

Miluše Dvoržáková
mirapol@seznam.cz

www.ccpa.cz

Jednoduchý zločin, nízké riziko

- **Lukrativní obchod s nelegálními pesticidy je podceňovaným problémem.**
 - *Mechanismus je jednoduchý. Koupíte účinnou látku mimo Evropu, nejčastěji v Číně, cena: 10-15 eur za litr.*
 - *Na černém trhu v Evropě to bude stát až šestkrát více. Samozřejmě musíte platit za přepravu a balení, ale za každý litr nebo kilogram budete stále vydělávat až 50 eur. Zisk z jednoho kontejneru může činit dva miliony eur.*
- Ovšem vliv na oběti, spotřebitele a životní prostředí je velký.
- V rámci operace Silver Axe V bylo během 100 dní zadrženo 1 346 tun nelegálních pesticidů po celé Evropě; zboží v hodnotě 94 mil. EUR (2,3 mld. Kč)
- Dle Europolu by to stačilo na ošetření 207 000 km², to je více než veškerá zemědělská půda v Německu; 2,6 násobek rozlohy ČR.

Co víme o nelegálním obchodu POR

- 2005** hovoří se o 6% padělků pesticidů na světovém trhu
- 2008** Německo oficiálně udává 20% falsifikátů na svém trhu
- 2010** na základě informací EUROPOLU zajištěno 28 tun nebezpečných padělků v D (bod vzplanutí 24°C)
- 2011** ve spolupráci orgánů EU zadrženy 2 zásilky padělaných pesticidů ve východní Evropě
- 2012** EUROPOL hlásí růst černého trhu pesticidy v některých zemích EU až o **25%**, SV Evropa. Výnos organizovaného zločinu cca **1mld. EUR ročně**
- 2013** EUROPOL varuje před riziky padělaných pesticidů, zisky v miliardách EU.

Vymáhání zákona v některých zemích slabé jinde neexistuje vůbec.

Příčiny padělání POR (1)

- O POR v současném pojetí lze hovořit po 2. světové válce
- Celosvětově se dynamicky rozvíjející trh (roční obrat v mld. USD):

1960 – 0,85

2000 – 27,1

2017 – 68,5 (odhad)

Růst v období 2000 – 2010 cca 300%

- Přísná regulace a tlak na zvyšování bezpečnosti přípravků:

ze **140 000** objevených molekul

za **8 – 10** let výzkumu a vývoje

se do praxe dostane

pouze 1

Cena 250 – 300 mil. USD

Příčiny padělání POR (2)

- Nerovnoměrný tlak na vývoj moderních bezpečnějších POR. Nejprísnejší kritéria má EU
 - momentálně povoleno 493 ú.l. , v roce 2000 jich bylo 943
- Požadavky na moderní POR – nároky na bezpečnost a finanční náročnost registračního procesu jej výrazně prodražují. **Mnohem levnější napodobeniny tímto procesem neprocházi:**

Používané metody:

- Změna koncentrace úč. l.
- Padělání názvu
- Padělání hmotnosti
- Přebalování, změna čísla šarže a data výroby

Čím vyšší a přísnější požadavky na bezpečnost přípravku, tím lukrativnější je jeho levná napodobenina.

Kdo se o ilegální POR zajímá ???

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)

56 členů - všechny státy EU a další země Evropy, S Ameriky a střední Asie od „Vancouveru až do Vladivostoku“.

Od 1975 asistuje svým členům se zaváděním bezpečnostních opatření, **monitoruje bezpečnostní situaci a implementování požadovaných opatření**, a poskytuje fórum pro řešení sporů a hledání řešení bezpečnostních výzev.

Vychází z multisektorového pojetí a obsahuje kromě vojenských, také **politické, ekonomické, environmentální a sociální rizika**.

- Podíl falz na trhu je celosvětově odhadován na **25%**
- Je ohroženo zdraví lidí i životního prostředí

Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO, 2017)

PODÍL PADĚLANÝCH A ILEGÁLNÍCH PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN NA TRHU EU 28

PRŮMĚR EU 13,8 %

PRŮMĚRNÁ RELATIVNÍ ZTRÁTA

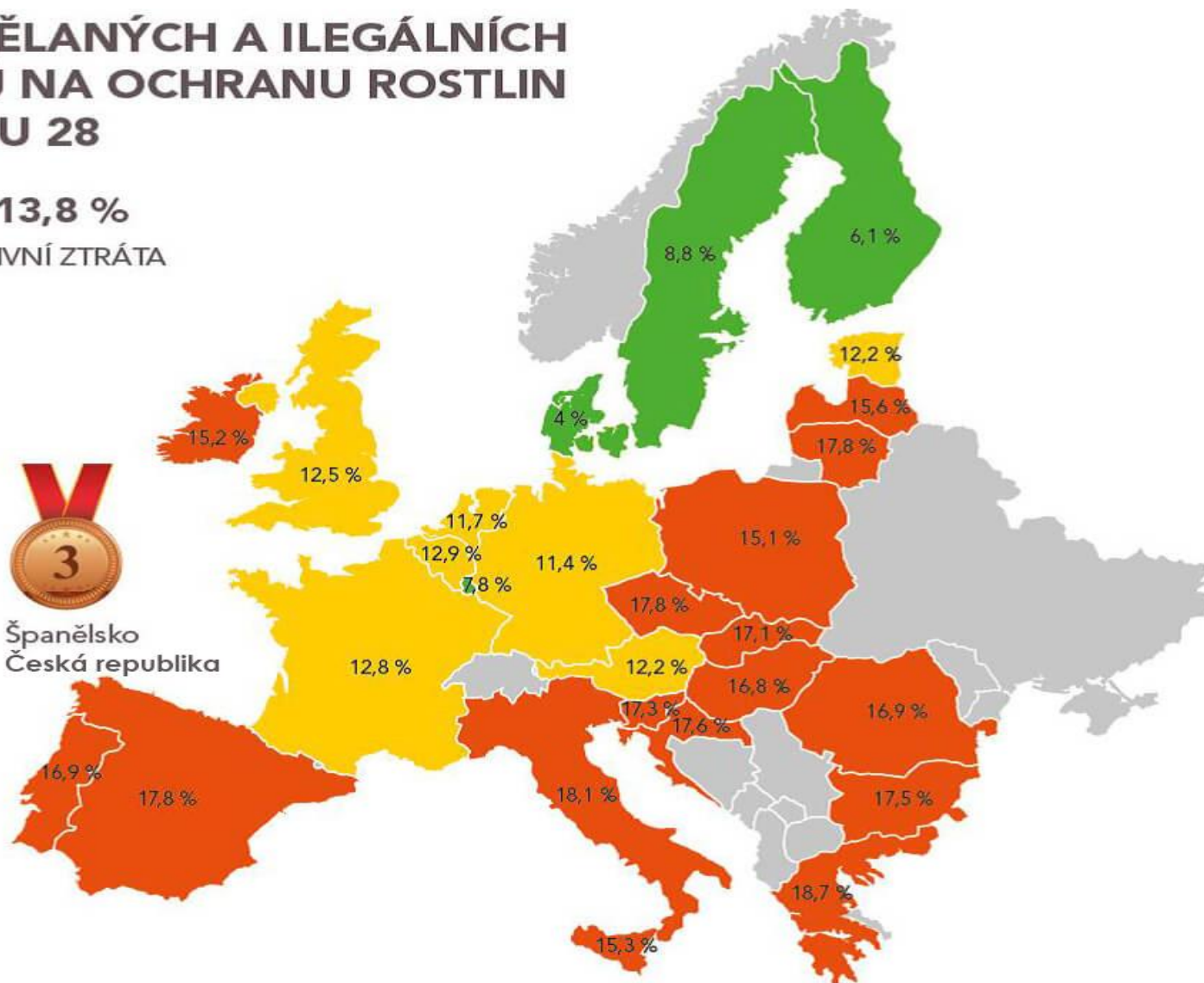
Řecko

Itálie

Španělsko
Česká republika

Strategie z „Farmy na vidličku“

Evropská komise, 2020

- Potravinový podvod **ohrožuje udržitelnost potravinových systémů.**
- Podkopává bezpečnost potravin a v konečném důsledku jednotný trh. V tomto ohledu je zásadní **politika nulové tolerance s účinnými odrazujícími prostředky.**
- Komise **zintenzivní svůj boj proti potravinovým podvodům** s cílem dosáhnout rovných podmínek pro hospodářské subjekty a **posílit pravomoci kontrolních a donucovacích orgánů.** Bude spolupracovat s členskými státy, Europolem a dalšími orgány při využívání údajů EU o sledovatelnosti a varování ke **zlepšení koordinace v souvislosti s podvody s potravinami.**
- EK navrhne také **přísnější odrazující opatření,** lepší kontroly dovozu a prozkoumá možnost posílení koordinačních a vyšetřovacích kapacit Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF). (strana 15)

Co je organizovaný zločin?

Policejní definice

Organizovaný zločin je druhem skupinové trestné činnosti páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo zločineckou organizací. Tyto skupiny a organizace mají většinou vícestupňovou vertikální organizační strukturu a je pro ně typické soustavné páchání koordinované závažné trestné činnosti. Cílem organizovaného zločinu je dosažení maximálního zisku při vynaložení minimálních nákladů, a to zisku nejen materiálního, ale například i ve formě společenského, ekonomického a politického vlivu.

Působení organizovaného zločinu v oblasti obchodu POR v EU

Možnosti získání nelegálního přípravku:

- 1) Originální přípravek, který je určený pro jiné trhy s nižšími či odlišnými nároky na složení či vlastnosti
- 2) Vyrobení napodobeniny registrovaného přípravku z levně pořízené účinné látky ilegální výrobou
- 3) Prodejem originálního přípravku získaného kriminální aktivitou (krádeží, fiktivní likvidací prošlého produktu)

Legální chemická výroba

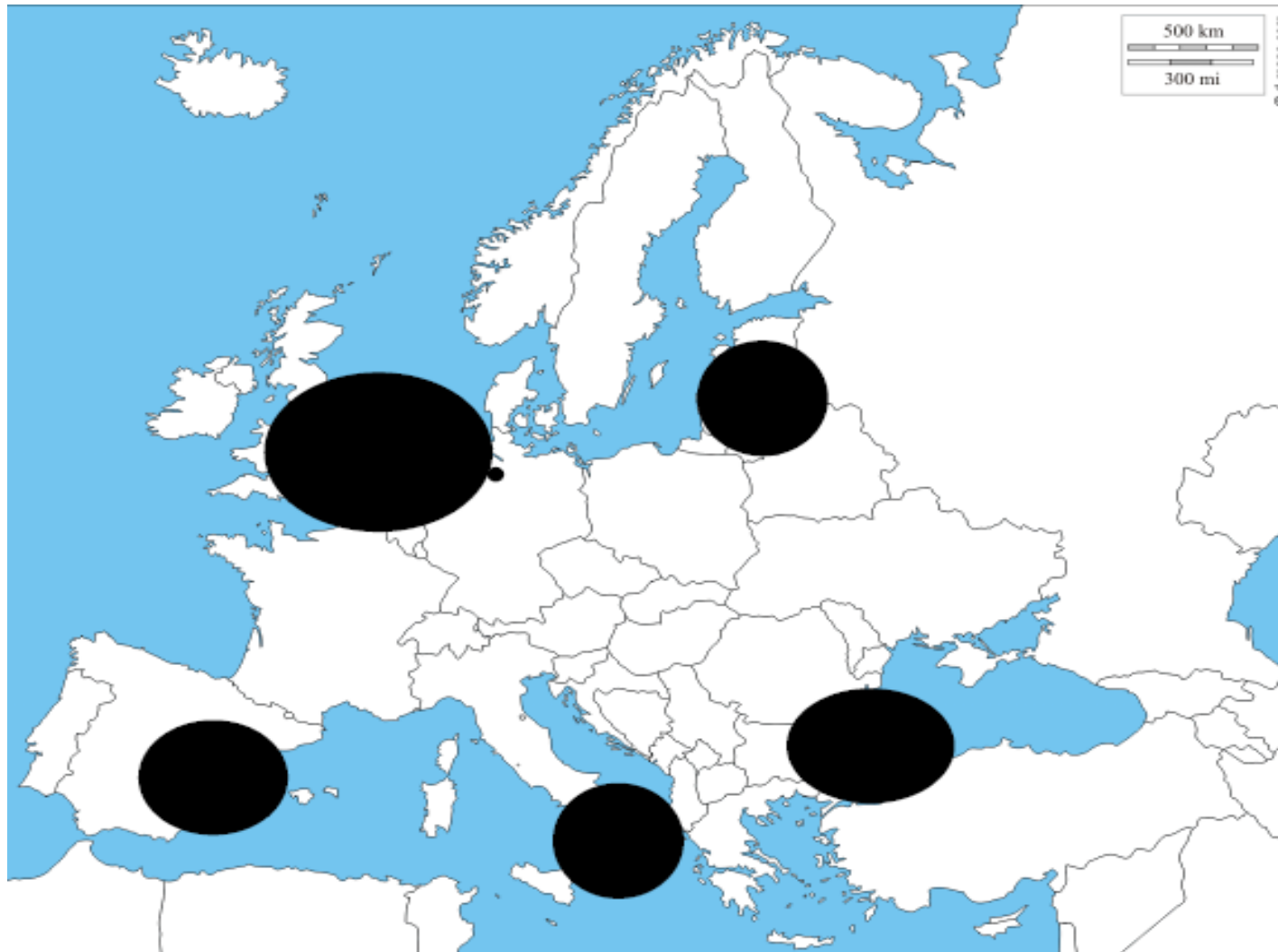
Příklady míst, které byly na obalech nelegálních přípravků administrativně a virtuálně deklarovány jako PŘEBALOVNY v zemích EU, provádějící konečné balení a označení přípravků

Fotografie deklarovaných míst „přebalujících výrobních závodů v EU“ .

Novela rostlinolékařského zákona zavádí opatření omezující uvádění nelegálních POR na trh

Hlavní vstupy nepovolených POR do EU = přístavy

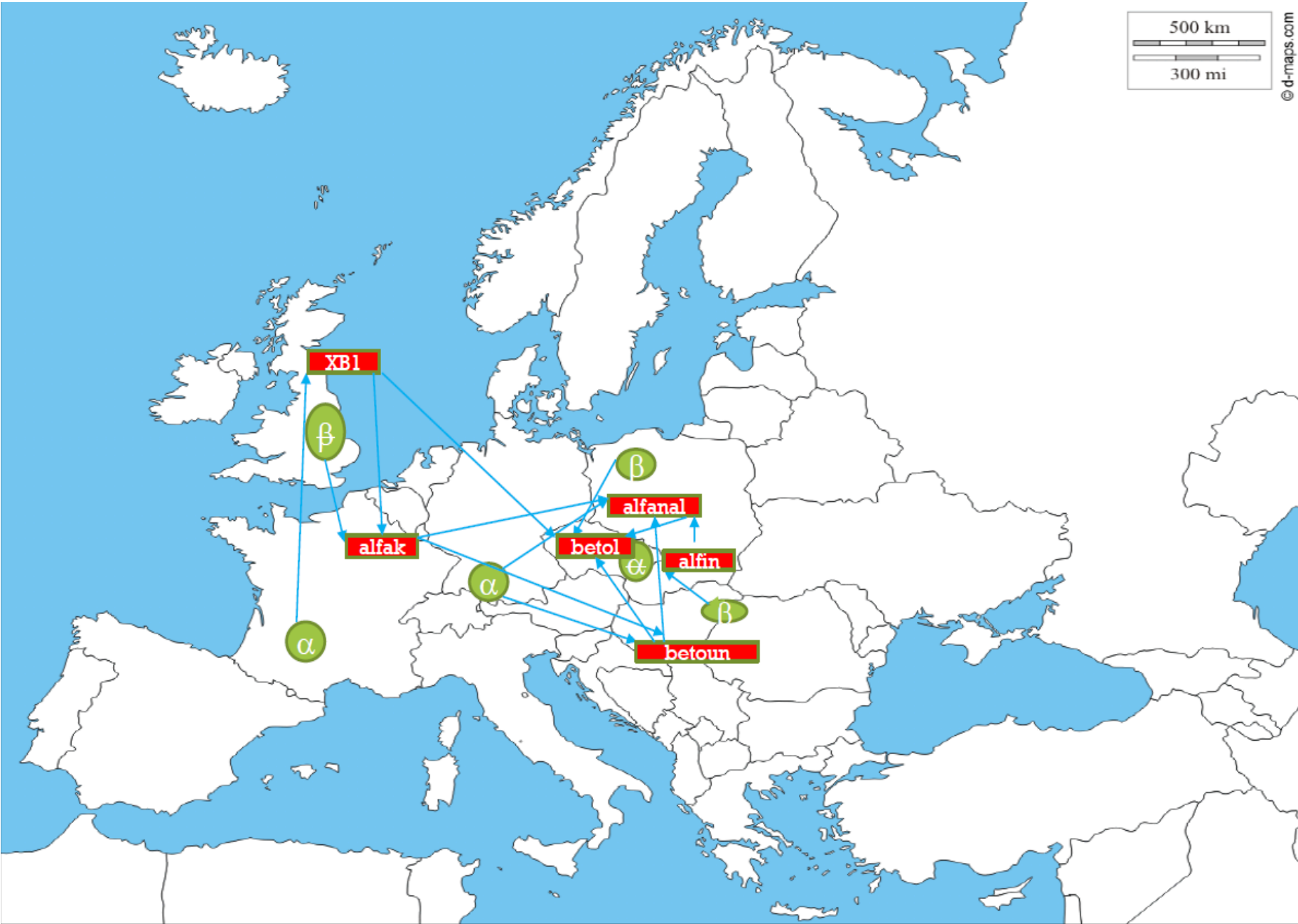
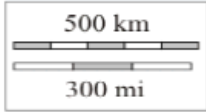
Odkud jsou nepovolené POR na našem trhu

(zdroj Evropská komise)

Nejvyšší četnost případů je dosud zjišťována v rámci souběžného dovozu

- Souběžný dovoz povolen ÚKZÚZ na základě originálu POR = schválený/registrovaný dovoz originálního přípravku z okolních zemí EU, který je totožný s originálním přípravkem distribuovaným v ČR
- Na trh ČR je uváděn pod odlišným názvem než má originální přípravek
- Později při distribuci zákazníkům může na paletách již být nepovolený POR

Důsledky viz mimořádná rostlinolékařská opatření
aktuální info vždy na webu ÚKZÚZ!

Falšování POR často velmi sofistikovaná činnost (a někdy zase ne ...)

Drobné rozdíly v
kanystrech,
větší rozdíly v obsahu

Kanystř připraven pro
kontrolu státní správy a
kanystř prodávaný
koncovým uživatelům

Výsledek analýzy: 16% cizího rozpouštědla DIMETHYLFOMAMID
(zkratka DMF – také dimethylfuran, je karcinogenní, navíc ohrožuje
nenarozené dítě v těle matky, ženy s ním nesmí pracovat)

= **klasifikace nebezpečnosti by měla být T**

**Přitom je klasifikován jako originální přípravek HORIZON 250 EW
který je bez klasifikace T**

Ilegální přípravek zpravidla **neznamená**

- Horší účinek na škodlivé činitele
- Horší selektivitu ke kulturní plodině
- Nižší obsah účinné látky
- Nízkou/horší kvalitu obalového materiálu - kanystrů
- Chybějící etiketu v lokálním jazyce
- Prodej bez prodejních dokladů (dodací list, faktura)

Ilegální přípravek **se obvykle vyznačuje**

- Nižší cenou
- Podobnou / stejnou velikostí balení (objem) jako originální výrobek
- Zpětným odběrem prázdných obalů
- Velmi dobrou logistikou
- Informacemi o přípravcích v zemědělských periodikách, internetu

Zásadní problémy ukazující na možné falzifikace

- ✘ Číslo šarže a datum výroby na obalu (chybí originální data)
- ✘ Chybějící údaj o výrobcu na etiketě
- ✘ Přebalování (virtuální přebalovny v cizině)
- ✘ Souběžný dovoz do České republiky přípravku, který je souběžně dovážen do jiného členského státu.....(možné dle české legislativy, ale ekonomicky nedává smysl)
- ✘ Velké množství šarží (zákaz prodeje lze obejít doplněním jiné šarže přípravku)

Co s tím ???

- Problém celosvětového zločinu, který má nadnárodní / celosvětový charakter je **pro každou jednotlivou zemi v rámci EU neřešitelný.**
- Organizovaný zločin velmi rychle vystihl **slabiny instituce evropského souběžného obchodu v EU** a pružně je využil ve svůj prospěch.
- Stejná situace panuje i na trhu s humánními léčivy a dalšími komoditami, zejména těmi s regulovaným oběhem.
- Paralelní či souběžný obchod je pro orgány Evropské unie jedním z hlavních nástrojů k dosažení integrace Evropského hospodářského prostoru na druhou stranu je také tento nástroj označován jako hlavní brána pro vstup nelegálních POR na trh EU.

Silver Axe V 2020

*Europol prosazuje politiku nulové tolerance ke kriminálním aktivitám, které ohrožují životy koordinované operace **Silver Axe** od roku 2015*

Silver Axe V, 2020

100 dní

1346 tun zabaveného zboží

32 zemí

(26 členských zemí EU + Austrálie, Kolumbie, Švýcarsko, Ukrajina, Velká Británie a Spojené státy)

- inspekce na pozemních a námořních hranicích, na vnitrozemských trzích a dodávkách balíků
- kontrolováno více než 3 000 tun pesticidů
- zahájeno 260 vyšetřování, dva jedinci byli zatčeni
- 1 346 tun nelegálních pesticidů, které by stačily na ošetření 207 000 km², což je více než je veškerá zemědělská půda v Německu nebo téměř 75% zemědělské půdy ve Francii.

Dva protikladné světy

ZAMYSLTE SE...

POVOLENÉ PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

TESTOVANÉ

- ✓ Více než 100 specifických testů kontrolujících bezpečnost
- ✓ Zjištění malých rizik a nastavení podmínek bezpečného používání
- ✓ Výhody převažují nad riziky

POVOLENÉ

- ✓ Evropská komise, EFSA
- ✓ členské země, agentury
- ✓ Přezkoumané každých 10 let

DODAVATELÉ

- ✓ Dodávají bezpečné, vysoce kvalitní přípravky
- ✓ Spolupracují s úřady
- ✓ Poskytují odborný dozor a podporu

PADĚLANÉ A NELEGÁLNÍ PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

NETESTOVANÉ

- ✗ Bez testů kontrolujících bezpečnost
- ✗ Nezámá rizika
- ✗ Možná škody (nejčastěji)

NEPOVOLENÉ

- ✗ Neregulované
- ✗ Nepřezkoumané

DODAVATELÉ

- ✗ Zločinci
- ✗ Úřadům neznámí
- ✗ Neposkytují dozor a podporu
- ✗ Podporují další nelegální aktivity

Česká asociace ochrany rostlin (CCPA)

CCPA založena 1.1.1994 (členem Evropské asociace ochrany rostlin ECPA)

Členské společnosti CCPA s dlouhou historií

- zajišťují mezinárodně prováděný výzkum, vývoj a jeho následnou dostupnost ve formě nejnovějších rostlinolékařských řešení do podmínek zemědělství a lesnictví ČR
- prioritně se zaměřují na přímé a nepřímé metody a prostředky ochrany rostlin
- pokrývají nejucelenější sortiment pro ekologické zemědělství včetně široké nabídky biologických přípravků
- podporují zavádění integrované ochrany rostlin a integrované produkce

CCPA je členem Agrární komory ČR.

CCPA aktivně podporuje udržitelné, zodpovědné a bezpečné nakládání s přípravky na ochranu rostlin